

rAntGroen

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE
WILRIJK 1
8/5124

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - oktober - november - december 2021 - jaargang 20 nr. 80

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Stanislas Marichal
Michel Geysmansstraat 21
2610 Wilrijk
Afgiftekantoor Wilrijk 1

Het rijk van de vrijheid... we vliegen er meteen in, samen met heel wat partners

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter en coörd. Beleidswerkgroep
03/455 22 12 - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be
Erlend Hansen, secretaris
0472/78 20 58- erlend.hansen@skynet.be
Sofie Calcoen, penningmeester
sofie.calcoen1@gmail.com
Rolph De Ceulaer, coördinatie beheer
rdeceulaer@hotmail.com
Maurice De Neve, beheer Fort 7
maurice.deneve1@gmail.com
Rudi Leemans, beheer Groen Neerland
03/828 43 16-rudolf.leemans@telenet.be
Niels Schild, coördinator communicatie
natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Lucy de Nave, bestuurslid
03/237 99 52-Lucy.denave@gmail.com
Nicole Boussemaere, bestuurslid
013/30 85 47
nicole.boussemaere@gmail.com
Maggy Troffaes, bestuurslid
03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be
Floris Van Volssem, bestuurslid
03/455 23 05 -mariannejmm@gmail.com
Els Wynants, bestuurslid
0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com
Stany Marichal, bestuurslid
0478/56 45 84
stanislas.marichal@telenet.be

Contact beheerde gebieden

Fort 7:
Natuur: contact.fort7@zuidrand.be
Monument: Philippe Vanhove
03/825 02 43-philippevanhove01@gmail.com

Groen Neerland:
Rudi Leemans - 03/828 43 16
Groen.Neerland@zuidrand.be

Uilenbos:
Uilenbos@zuidrand.be

Edegemse beekvallei:
Edegemse.beekvallei@zuidrand.be

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
Guido Van Boeckel
03/455 01 27-redactie@zuidrand.be

Verdeling: Sofie Calcoen
contactgegevens: zie bestuursleden

Verslagen te zenden naar:
Tuur Wuyls
03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand.waarnemingen.be:
Veerle De Saedeleer,
vee_saddler@yahoo.co.uk

Nu de Coronaperikelen door de hoge graad van vaccinatie in Vlaanderen, gelukkig grotendeels voorbij zijn, kunnen we als afdeling onze gewone agenda weer hervatten. En..., ik verzeker je, we vliegen er meteen in. Meer zelfs we zijn er al ingevlogen. Verder in dit nummer vindt je een bondig fotoverslagje van de opendeurdag op het Fort waar we meer dan 400 grotendeels Wilrijkse bezoekers mochten ontvangen. Wat een feest met aandacht voor de natuur en het monument op dit unieke domein. Jong en oud kwamen er aan hun trekken. Maar er gebeurde nog veel meer te Wilrijk. Samen met het district organiseerden we op 18 september een opruimactie in het Park van Eden zodat dit gebied er weer netjes bij ligt. Voor de medewerkers verzorgden we een gegidste rondleiding in het gebied. Een fijne en gewaardeerde samenwerking met het lokale bestuur.

Maar ook te Edegem en Hove gaat het vooruit want op 10 oktober organiseren we samen met de provincie en de buurafdelingen een activiteit om het belang van de beekvalleien en hun landschappen in de verf te zetten. Te Edegem kan je die dag kennismaken met de Edegemse beekvallei en te Hove voorzien we een kinderspeurtocht in het Uilenbos (zie verder in dit nummer).

Het hoeft verder geen betoog dat de weersomstandigheden van de afgelopen zomer het erg duidelijk hebben gemaakt hoe belangrijk natuurgebieden in beekvalleien zijn om water bij felle regenval op te vangen en te bufferen zodat stroomafwaarts er geen overstromingen zouden optreden. Is het jullie ook nog niet opgevallen dat de wijk Neerland te Wilrijk niet meer onderloopt bij iedere flikse stortbui sinds we in ons natuurgebied Groen Neerland massa's water bufferen?

En er valt nog meer heuglijk nieuws te melden. Inderdaad, sinds de zomer is het Uilenbos een 2-tal hectaren groter geworden. We konden immers een perceel aankopen gelegen op de noordelijke oever van de beek, deels op grondgebied Hove, deels op grondgebied Boechout. Het betreft een eikenbos waar de waterstand in de winter al eens wat oploopt. Door zijn ligging is het niet toegankelijk waardoor we een extra rustzone creëerden voor de reeën. En die doen het goed... Op onze jaarlijkse midden-augustus tocht in het Uilenbos bijvoorbeeld, konden we zo maar eventjes meer dan 12 reeën spotten in verschillende groepjes.

Maar ook vleermuizen stonden in de kijker. Het laatste weekend van augustus is het immers Europees vleermuizenweekend. Te Edegem organiseerde VMPA een activiteit rond vleermuizen terwijl wij op het Fort een flinke en enthousiaste groep vleermuisspotters konden ontvangen. En de belangstelling werd meer dan beloond want we werden letterlijk bijna bestookt met vleermuizen.

Je kan natuurlijk ook zelf je beste beentje voorzetten door deel te nemen aan onze activiteiten of door een tegeltuintje aan te leggen, een vogelbosje of een streekeigen haag te planten. Inderdaad, in oktober kan je weer robuust plantgoed bestellen aan een zacht prijsje. Je kan het dan eind november afhalen op Fort 7, in Edegem of in Hove. Zeker doen (zie verder in dit nummer)!

Je ziet het, we zijn er meteen ingevlogen al hebben sommige activiteiten zoals cursussen en vogeltochten nog eventjes tijd nodig om terug volledig op peil te geraken. Maar de start voor de hernieuwde postcorona activiteiten van de afdeling, is gegeven. Nu vliegen maar!

Een tevreden voorzitter,
Hugo Waeterschoot

Lidmaatschap Natuurpunt: 30 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC:GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelings tijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen (<https://www.natuurpunt.be/pagina/adreswijziging-doorgeven>)

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 met vermelding van: uw lidnummer, naam en adres.

Indien u rAntGroen enkel elektronisch wenst te ontvangen kan u dit melden bij Sofie - sofie.calcoen1@gmail.com

Omslagfoto: Mycena sp.

Foto's p.2: Walter De Weger
boven: Geelkopcaracara
onder: Buizerd

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:
BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.
Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening
BE56 2930 2120 7588 BIC: GEBABEBB van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen
met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen".

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpunctactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de prijs is afhankelijk van de afstand. Zie hiervoor de bepalingen bij de desbetreffende aankondiging.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

De activiteiten gaan door onder voorbehoud van de te volgen covid-19-maatregelen. Gelieve de website en/of nieuwsbrief te consulteren.

Zaterdag 2. 10
start Herfsttrekellingen

Zie verder in dit nummer

Zondag
3. 10 - 13.30u.

Verrassingswandeling

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 16.30u. ter plaatse

Inschrijven verplicht !

Het is soms moeilijk vooruit te weten welke gebieden in bepaalde periodes interessant zijn. Wanneer zullen de lentebloeiers er in hun mooiste kleedje bij staan, welke vogel wordt juist ergens veelvuldig gespot, enz. Daarom proberen we een nieuwe formule. We gaan met zijn allen gezellig wandelen op zoek naar planten, vogels, mossen en meer. Vermits er steeds op onze tochten veel ervaren natuurkenners aanwezig zijn zal het gidsen geen probleem zijn, want ieder kan indien zij of hij wenst zijn kennis naar voor brengen. Een week voordien wordt bepaald waar we naartoe gaan. Wie dat wenst kan dan de leiding opbellen (op het vaste nummer) om te weten waar de wandeling plaats heeft. Anders kom je gewoon naar de Bist en je laat je verrassen. We houden ons uiteraard aan de op dat ogenblik geldende Coronamaatregelen.

Afspraak: we vertrekken om 13.30 u. aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer) en eindigen om ongeveer 16.30 u. ter plaatse. Wie rechtstreeks naar het gebied wil rijden kan de leiding contacteren.

Mee te brengen: loepje, verrekijker, veldgidsen, fototoestel, stevig schoeisel en aangepaste kledij.

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag
9. 10 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Fort 7 is een van 8 bakstenen forten die tussen 1860 en 1865 werden gebouwd op enkele kilometers ten zuidoosten rond Antwerpen. De forten waren deel van de verdediging van Antwerpen, als laatste stuk onbezet België waar het leger, de regering, en de koning bij een vijandelijke invasie zouden standhouden in afwachting van militaire versterking door een bevriende natie.

Van de nog resterende van die 8 forten is Fort 7 een van de meest volledig bewaarde. Het is zowel beschermd bouwkundig erfgoed als een natuurreservaat van meer dan 30 hectare in beheer van Natuurpunt. De combinatie van imposante bouwwerken, 160 jaar fascinerende geschiedenis, en prachtige natuur maken van elk bezoek aan het fort een bijzondere ervaring.

Er zijn een paar gebouwen waar we van november t/m maart niet komen om overwinterende vleermuizen niet te storen, maar er zijn meer dan genoeg andere plaatsen in het fort die een bezoek in de winter even boeiend maken als in de zomer.

Om in te schrijven, of met elke vraag om info over het bezoek, surf naar fort7.anhaga.be/wandeling of stuur een e-mail naar monument.fort7@zuidrand.be met vermelding van aantal bezoekers en een mobiel nummer. We laten u dan snel weten of er plaats is, en anders welke alternatieven er zijn.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zondag
10. 10

Beekvalleien in de zuidrand van Antwerpen.

Op zondag 10 oktober beleef je de Antwerpse Zuidrand als nooit tevoren! Kom de natuur, het bos, de beekvalleien, de landbouw en de rijke geschiedenis en cultuur verkennen. Van een kinderzoektocht, geleide wandelingen en mini-concertjes tot een boerderijbezoek of proeven van heerlijke streekproducten. Er zijn activiteiten voor jong en oud! Dit prachtige gebied herbergt eeuwenoude en jonge bossen, beekvalleien en landschappen met zeldzame plant- en diersoorten. Zij maken samen met de aanwezige, familiale landbouw, deel uit van de oude cultuurhistorische landschappen. Om dit bijzondere gebied te behouden, te versterken en deels toegankelijk te maken voor bezoekers, bundelen reeds verschillende jaren, overheden, verenigingen, private eigenaars en burgers de krachten.

Deze dag is een gezamenlijk initiatief van Natuurpunt, Streekvereniging Zuidrand, Stroyland, en het Strategisch project Boraz vanuit de provincie Antwerpen en het Departement Omgeving Vlaamse overheid.

Onze afdeling organiseert vandaag 3 leuke activiteiten speciaal voor deze dag:

1. **Groen Neerland in Wilrijk:** natuurwandeling in de vallei van de Kleine Struisbeek, een waterrijk gebied belangrijk voor het ophouden van water en de voortplantingsplaats van zeldzame amfibieën. Vertrek om 14 u. aan de toegang Kleine Doornstraat.
2. **De Edegemse Beekvallei in Edegem en Kontich:** natuur- en valleiwandeling de ganse dag in het gebied. Vertrek via Kontich langs de Veldkant (parking Chronos einde straat)
3. **Jongere speurtocht in het Uilenbos:** De natte zomer heeft vast en zeker voor een paddenstoelenparadijs gezorgd en daarvan laten we jullie vandaag genieten via infopanelen. Speciaal voor de jongeren vanaf 8 jaar hebben we een fantastische "natuurspeurtocht door het Uilenbos" op de agenda staan, met vertrek aan de Stroylandhoeve aan de Boshoekestraat 99 te Hove. Je kan voor deze zelfzoektocht vertrekken vanaf 10 u. tot 15 u. Reken maar op 2 u. voor dit best leuke toertje. En wie weet kom je onze vos tegen... Er is geen autoparking aan deze vetrekplaats. Kom dus best met de fiets.

Meer info op onze website zuidrand.be/new/

Er gaan die dag nog vele andere activiteiten door die je kan terugvinden op

<https://bit.ly/zuidranddag>

Al deze activiteiten zijn makkelijk bereikbaar met de fiets:

<https://www.toerismezuidrand.be/index.php/nl/zuidrand-fietskaart>

Zondag
17. 10 - 8u.

Viersels Gebroekt

Afspraak:
Boomsesteenweg 333, Wilrijk

Einde: middag

Inschrijven verplicht

We gaan een halve dag op stap onder leiding van Bart Moons en Marc Hofman.

Bart is de geknippede man om ons te leiden door de vroegere vloeibeemden langs de Kleine Nete. In dit voor vogels zeer aantrekkelijke gebied huist er sinds enkele jaren ook een beverkoppel. Zoals je misschien wel weet werd hier eind april van dit jaar nog de zeldzame griel gespot. De weelde aan insecten, in dit door Natuurpunt beheerde terrein, vormt een gedekte tafel voor Blauwborst, Rietzanger, Sprinkhaanzanger en andere vogels die in het riet en struweel nestelen.

Waterdicht schoeisel kan van pas komen.

Afspraak: we vertrekken om 8u. vanaf de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant). We rijden indien mogelijk kostendelend (0,07 cent/km).

Te voorzien: waterdicht schoeisel

Inschrijven bij Wim Stappers – stappers.wim@gmail.com

Gidsen: Bart Moons en Marc Hofman

Leiding: Wim Stappers – 0477 51 61 54

Zondag
24. 10 - 14u.

Een combinatie van natuur en kunst in het Middelheimmuseum

Afspraak: Middelheimlaan 61, Antwerpen

Einde: 16u. ter plaatse

Het Middelheimmuseum ligt sinds 1950 in het Antwerpse Middelheimpark. Dit openluchtmuseum werd in de loop der jaren opmerkelijk uitgebreid. In een bijzondere setting biedt het openluchtmuseum een boeiend overzicht van meer dan honderd jaar beeldende kunst. Tot op vandaag blijft de collectie van het museum groeien met aankopen. Na een grondige metamorfose ging het vernieuwde museum eind mei 2012 weer open. Het museumterrein werd met 5 ha uitgebreid. Maggy Troffaes, natuurgids in onze afdeling en tot voor haar pensionering werkzaam in het museum, nodigt ons hier vandaag uit op een wandeling die natuur en kunst perfect combineert. Nadien kunnen we nog wat keuvelen in de gezellige cafetaria of bij mooi weer op het terras buiten.

Afspraak: om 14.00 uur aan de ingang van het Middelheimmuseum, Middelheimlaan 61, Antwerpen. Einde van de wandeling ongeveer om 16.00 uur ter plaatse.

Mee te brengen: fototoestel, loepje

Gids: Maggy Troffaes

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
24. 10 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zondag
31. 10 - 13.15u.

Paddenstoelenwandeling
De Inslag, Maria-ter-Heide

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 16.30u. ter plaatse

Het seizoen is aangebroken waarin we de paddenstoelen vooral in de bossen massaal kunnen vinden. Tijdens deze rustige herfstwandeling blijven we hier en daar staan bij deze mooie mysterieuze organismen. Welk soort is het? Is de paddenstoel giftig of eetbaar?

Een beetje geschiedenis en verhaaltjes komen er ook aan te pas. We hebben hier o.a. al Armbandgordijnzwam, Kostgangerboleet, Witte koraalzwam, Elzenkrulzoom en Spikkelplooiparasol gedetermineerd. Tussendoor genieten we van de prachtige herfst sfeer.

Het domein De Inslag is 147 ha groot en ligt in het noordelijk deel van de gemeente Brasschaat. Er groeit veel Grove den en Lork. Zwarte specht, Buizerd, Sperwer, Havik en Bosuil werden reeds waargenomen.

Afspraak: we vertrekken om 13.15 u. aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer) en eindigen ter plaatse om 16.30 u. Wie rechtstreeks naar daar wil gaan wordt om 14.00 u. verwacht in de Kerkedreef, voor de ingang van het domein 'De Mik'.

Mee te brengen: loep, fototoestel, paddenstoelengids, stevig schoeisel.

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag
6. 11 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zondag
7.11 - 7.45u.

Vogels kijken in de polders
van Kruibeke en Rupelmonde

Afspraak:
Boomsesteenweg 333, Wilrijk

Einde: omstreeks 13.30u.

Inschrijven verplicht

Tijdens deze uitstap gaan we vogels waarnemen in het grootste overstromingsgebied van Vlaanderen. Het gebied van 600 hectare natuur is nog in volle ontwikkeling, maar heeft zich op korte tijd getransformeerd tot een topgebied voor vele vogelsoorten. Ook voor zoogdieren is het een rijk gebied: naast de talrijke reeën komt de Bever er voor en er werd zelfs al een paar keer Otter waargenomen. We gaan er o.a. op zoek naar eenden, ganzen, meeuwen en steltlopers. En met wat geluk spotten we zelfs de mysterieuze Roerdomp of een bijzondere roofvogel. We wandelen langs de Scheldedijk waar we een prachtig zicht hebben op de wetlands, de imposante Schelde en de brede slikplaten aan de in- en uitwateringssluizen. We vertrekken om 7.45u. vanaf de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant) en rijden indien mogelijk kosten-delend (0,07 cent/km).

Afspraak: om 8.10u. aan de veersteiger Callebeek. Parkeren kan in de Callebeekstraat of Scheldestraat te Hemiksem. Op de veerboot, die stipt vertrekt om 8.20u., is het dragen van een mondmasker nog verplicht.

Met de veerboot van 13u. steken we terug de Schelde over en sluiten we af.

Te voorzien: stevige wandelschoenen, kleding aangepast aan het seizoen, verrekijker en/of telescoop, versnapering.

Gidsen: Marc en Peter Hofman

Inschrijven bij Wim Stappers – stappers.wim@gmail.com

Opgelet: het aantal deelnemers wordt beperkt.

Wulp - foto: Guy Borremans

Door DirkVE - Eigen werk, CC BY-SA 3.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=22460005>

Zondag
7. 11 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Herfstwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u. ter plaatse

Inschrijven verplicht !

De herfst is halverwege, na onze eerste herfstwandeling half september richten we onze aandacht nu op de bomen en struiken, de vogels, de paddenstoelen en alles wat er nog niet slaapt op ons fort.

Na de wandeling kan je, indien de Coronamaatregelen en de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Inschrijving noodzakelijk via de website van Natuurpunt

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.30 u.

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje. Stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij.

Gids/Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)
Nicole Boussemaere 0494/71 59 32

Zondag
14.11 - 13.15u.

Herfstwandeling Vordenstein

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 16.30u. ter plaatse

Inschrijven verplicht !

Een van de weinig overgebleven "Hoven van Plaisantie", een typisch buitenverblijf van zeer welstellende Antwerpenaars, is Vordenstein. In de groene gordel van de agglomeratie Antwerpen ligt dit 110 ha groot kasteeldomein. Het is nu eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en is sinds 1984 opengesteld voor het publiek. Vandaag voert de wandeling ons in en langs de verschillende deelgebieden. Het Engels landschap, het sterrenbos, het Engels bos.... Vordenstein is rijk aan dreven met majestueuze Beuken, Eiken, merkwaardige bomen en enkele echte kampioenen. Deze wil men samen met de structuren die dateren van het midden van de 19-de eeuw in stand houden. Het beheer en het gebruik zijn er op mens, natuur en milieu gericht. Zowel de historiek als de huidige verschillende toegepaste beheervormen komen aan bod. Met de focus op de bomen, zal uw gids antwoord geven op immer weerkerende vragen wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe.

Afspraak: vertrek om 13.15 u. aan de Bist te Wilrijk met kostendelend vervoer. Einde rond 16.30 u. ter plaatse. Je kan rechtstreeks om 14.00 u. naar het gebied gaan, Kopstraat Schoten, aan het infobord.

Mee te brengen: stevige stapschoenen, fototoestel, veldgidsen, loepje, verrekijker

Gids: Marc Verhelst

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
21. 11 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zaterdag
4. 12 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zondag
12.12 - 10u.

Winterwandeling Uilenbos

Afspraak:
ingang Lintsesteenweg, Hove

Einde: 21.30 u. ter plaatse

Inschrijven !

Het Uilenbos slaapt in dit seizoen, of toch ook weer niet helemaal want de reeën en de hazen blijven op post. Het is wel een moeilijk seizoen voor deze dieren doordat de voedselschaarste zich wel laat voelen. Vandaar dat we ze soms beter te zien krijgen in deze periode. We gaan daarom vandaag in alle stilte op pad op zoek naar sporen van overwinterende dieren en planten en luisteren met aandacht naar de zang van overwinterende vogels. Komen jullie ook langs?

Afspraak: toegang Uilenbos aan de Lintsesteenweg te Hove

Meebrengen: breng alvast een verrekijker mee en wanneer het flink geregend zou hebben die week zijn laarzen niet overbodig.

Leiding: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zondag
19.12 - 8u.

Doelpolder en PolderMas
Natuur & cultuur

Afspraak:
Boomsesteenweg 333, Wilrijk

Einde: omstreeks 14u.

Inschrijven verplicht

We sluiten het jaar 2021 stilaan af. Het leek ons een leuk idee om dat te doen na een wandeling in de Doelpolder onder leiding van onze gastvrouw Katrien Doggen.

Zij weet vanzelfsprekend uit de eerste hand wat we daar kunnen te zien krijgen. Kiekendieven, Kleine zwanen, overwinterende Lepelaars en andere steltlopers of de uithaal van een lokale Slechtvalk?

Na de wandeling, rond het middaguur, eten we onze bokes op in het museum PolderMas. Drinken we een borreltje? Onze gastheer daar is archeoloog Benjamin Vergauwen, een begenadigd verteller en partner van Katrien. Benjamin vergast ons op een kom warme soep en zal ons rondleiden in zijn rariteitenkabinet. Hoe ziet de toekomst van Doel er uit?

Om 14 uur keren we terug naar huis en vragen ons af wat 2022 zal brengen.

Afspraak: we vertrekken om 8u; vanaf de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant) en rijden indien mogelijk kostendelend (0,07 cent/km).

Te voorzien: kleding aangepast aan het seizoen, verrekijker en/of telescoop en een gevulde brooddoos. We vragen de deelnemers om een vrijwillige bijdrage aan Katrien en Benjamin te schenken.

Inschrijven bij Wim Stappers – stappers.wim@gmail.com

Opgelet: maximum 15 deelnemers.

Begeleiders: Wim Stappers en Marc Hofman

Guy Borremans

Zondag
19.12 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Dinsdag
21.12 - 19u.

Fort7, Wilrijk
Winterzonnewende

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: ?

Inschrijven verplicht !

De winter begint, maar de dagen worden langer. Terug meer licht. Een goede reden om te feesten. Eerst maken we een korte avondwandeling in het natuurreservaat. Breng gerust een zaklamp of lantaarntje mee, want het is dan al donker. Bij de terugkomst aan de IJsvogel zullen we ons kunnen verwarmen aan een laaiend vreugdevuur. De jenever en de hapjes zullen smaken. Onze echte honger stillen we daarna met gehaktkoek en kriekskes. Voor de vegetariërs wordt iets anders klaargemaakt. Kom ook, het zal plezant zijn!

Inschrijven voor 18 december bij Lucy is noodzakelijk. Vermeld eventueel of je vegetarisch eet.

Afspraak: de wandeling vertrekt om 19.00 uur aan de 'IJsvogel' op Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk (schuin tegenover nr. 75).

Mee te brengen: eventueel een zaklamp, foto toestel.

Kosten: € 15 voor drank, eten en hapjes (ter plaatse aan de leiding te betalen).

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
2. 1 - 14.15u.

Fort7, Wilrijk
Nieuwjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u. ter plaatse

Inschrijven verplicht !

Onze laatste nieuwjaarswandeling dateert van 2020 net voor de Corona pandemie de wereld in zijn ban kreeg, tijd dus om onze traditie opnieuw in ere te herstellen en alle feestelijkheden van de voorbije dagen fijn af te ronden. We halen een frisse neus en maken een rustige wandeling op ons fort.

Daarna is er wanneer de Coronamaatregelen en de weersomstandigheden het toelaten, tijd om nog even terug te blikken op 2021 en vooruit te kijken naar wat 2022 ons brengen zal bij een Gageleer, wijntje, koffie, of thee in ons stamlokaal "de IJsvogel".

Inschrijving noodzakelijk via de website van Natuurpunt

Afspraak: 14.15 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.30 u. Nakaarten tot ? u

Mee te brengen: je verrekijker en eventueel een foto toestel. Stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Gids: de Fortgidsen

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag
8. 1 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zaterdag
15. 1 - 10u. of 13u.

Natuurwerkdag Uilenbos

Afspraak:
via Boshoekestraat, Hove

Einde: 12u. of 15u.

Het broekbosdeel van het Uilenbos herbergt heel wat voorjaarsplanten. Ze gedijen er in het vroege voorjaar wanneer het zonlicht de bodem kan bereiken. In de natuur zorgt het everzwijn meestal voor een natuurlijke verjonging van het bos wat hier niet het geval is. Dus steken we vandaag een handje toe ! Het is een intensieve taak maar vele handen maken het werk licht(er) natuurlijk. De werken van vandaag bestaan dan ook uit het verwijderen van overtollige opgroei van esdoorn en populier. We verwerken het omgezaagde hout tot mooie takkenrillen waar vogels en zoogdierjes nadien hun onderkomen vinden. We werken vandaag in 2 shiften: van 10u.-12u. en van 13u. tot 15u. Je bent vrij om één of beide shiften mee te werken.

Meebrengen: zorg wel voor goede werkhandschoenen en stevig schoeisel en een picknick wanneer je over de middag zou blijven. We zorgen dan alvast voor soep. Bij echt slecht (nat) weer, gaat enkel de voormiddagshift door.

Afspraak: Uilenbos aan de stenen brug over de beek in het bos. Best te bereiken via toegang Boshoekestraat.

Leiding: Rolph de Ceulaer en Hugo Waeterschoot; te bereiken via Uilenbos@zuidrand.be

Zondag
23. 1 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 9 oktober.

Afspraak: om 14u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: Philippe Vanhove - 0477/63 67 74

Zaterdag
29. 1 - 9.30u.

Fort 7, Wilrijk
Vleermuizentelling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 15u.

Inschrijven verplicht

Ieder jaar tellen we de vleermuizen die overwinteren in de fortgebouwen. Al zijn de aantallen niet spectaculair te noemen, het blijft toch steeds een speciaal evenement.

Afspraak: we starten de telling rond 9.30 u. aan het lokaal de IJsvogel (ingang Fort VII aan de Legerstraat 40 te Wilrijk).

Het Fort is groot dus zijn we tegen de middag absoluut nog niet rond. Breng daarom best je boterhammetjes mee. Drank (incl. koffie) kan je in ons lokaal krijgen.

Aangezien we de vleermuizen niet mogen verstoren dient alles in stilte te gebeuren en beperken we het aantal deelnemers strikt (max. 10 personen). Vandaar dat we U willen vragen om voorafgaandelijk in te schrijven voor deze activiteit via hugo.waeterschoot@scarlet.be. De excursie is kindvriendelijk (min 8j).

Het einde is voorzien rond 15u.

Meebrengen: een goede zaklamp met degelijke batterijen is een absolute noodzaak. Voorzie warme kledij.

Leiding: Hugo Waeterschoot - 03/455 22 12

Zaterdag
29. 1 - 13.30u.

Kesselse Heide, Nijlen
Mossentocht

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 17u. ter plaatse

Het provinciaal domein de Kesselse Heide is de poort van de Kempen. Dat het bekend is voor zijn heidelandschap zal u niet verbazen. Dit gecombineerd met het Hoogbos en Het Goor (elzenbroek) aan de overkant van de straat hebben we alle biotopen ter beschikking voor een gevarieerd mossenprogramma. Vandaag nemen we de mossen eens stevig onder de loep. We hebben vooral aandacht voor de algemene soorten, maar als er ergens een "specialleke" staat gaan we daaraan niet voorbij. In deze periode kapselen vele mossen, zorgen ze dus voor de voortplanting. Niet alle soorten kunnen in het veld op naam gebracht worden, maar er zijn er genoeg om ons een paar uurtjes bezig te houden.

Buiten de mossen is er het landschap om van te genieten en als er een interessante paddenstoel staat of een Buizerd passeert, laten we die niet schieten.

Als er sneeuw ligt of het vriest te hard, dan maken we er een landschapswandeling van. Als het weer echt slecht is, neem dan even contact met Walter.

Afspraak: Voorverzamen om 13.30 u. op de parking van de Bist in Wilrijk. Samenkomst om 14 u. op de parking van de Kesselse Heide aan de Lindekensbaan in Kessel/Nijlen.

Gps: Lindekensbaan tussen 95 en 135 in Kessel/Nijlen

Google Maps: <https://goo.gl/maps/J2cGVG7EooBeNQLeA>

Einde rond 17 u. ter plaatse.

Mee te brengen: loep, fototoestel, bottines of laarzen, regenkledij.

Gids: Leo Van Herbruggen en Walter Van Spaendonk

Leiding: Walter Van Spaendonk - 0479/98 57 77 - walter.van.spaendonk@skynet.be

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagtas aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds.

Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Behaag...natuurlijk 2021

Zorg ook jij voor meer biodiversiteit in je tuin? Of wil je een klimplant voor je geveltuin?

een actie van Natuurpunt, de Milieuraad en het gemeentebestuur

Natuurlijk "behagen"

Reeds vele jaren promoten we streekeigen groen omdat deze soorten aangepast zijn aan onze omgeving en minder onderhevig zijn aan plagen en ziektes. Bovendien help je hiermee de lokale biodiversiteit vooruit want een aantal pakketten zijn speciaal geselecteerd om vlinders of andere nuttige insecten aan te trekken. Nieuw dit jaar is het aanbod van een ligusterhaag, een prima alternatief voor de geplaagde buxushaag. De geselecteerde fruitboomsoorten en -rassen zorgen voor een mooie bloei in het voorjaar en zijn erg aantrekkelijk voor lokale bijen en hommels. Door de groepsaankoop (34 gemeenten doen mee) kunnen we de pakketten erg prijsgunstig aanbieden. Bovendien krijg je bij het afhalen van de pakketten een plant- en onderhoudsbrochure mee.

Hoe bestellen en afhalen?

Alle inwoners van Hove, Edegem, Wilrijk en omgeving, kunnen plantpakketten of bomen bestellen tot ten laatste maandag 25 oktober en deze pakketten afhalen op zaterdag 27 november.

Je kan bestellen via het elektronisch bestelformulier dat je kan terugvinden op www.behaag-antwerpen.be/.

Gemeente	Bestellen tot 25/10	Afhalen op 27/11	Contact
Hove	via www.behaag-antwerpen.be	13u.-15u. gemeentelijke werf Fazantenlaan te Hove	milieu@hove.be natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Edegem	via www.behaag-antwerpen.be	10u.-12u. , Hangar 42, Vestinglaan, parking Fort 5	duurzaamheid@edegem.be natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Wilrijk + alle geïnteresseerden ongeacht locatie	via www.behaag-antwerpen.be	9u.-12u., Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk	natuurpunt.zuidrand@gmail.com

Samenstelling plantpakketten

I. Haagpakketten

Er worden 13 verschillende pakketten aangeboden, naargelang de ruimte die u wenst te beplanten. Het plantgoed van de pakketten is tussen 80 en 100 cm hoog. De taxus is lager, zie verder.

Pakket 1: Houtkant - Prijs: 13 euro

Wie over voldoende ruimte beschikt, een strook van ongeveer 20 m lang en 3 m breed kan een houtkant aanplanten. Het onderhoud is zeer beperkt, met een kapbeurt om de 5 à 10 jaar.

Soorten: zomereik, haagbeuk, winterlinde, zoete kers, vogelkers, lijsterbes. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort, goed voor 20 m.

Pakket 2: Houtkant natte gronden - Prijs: 12 euro

Een houtkant zoals pakket 1, maar met soorten die prima groeien in een vochtige bodem.

Soorten: zwarte els, grauwe wilg, schietwilg, boswilg, Gelderse roos en hazelaar. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort, goed voor 20 m.

Pakket 3: Geschoren (doornloze) haag - Prijs: 26 euro

Een echte omheiningshaag, waarvan de hoogte afhankelijk is van zijn functie. Deze haag wordt meestal tweemaal per jaar gesnoeid: voor en na de zomer. Daardoor kan men de haag de gewenste vorm geven, zodat deze weinig ruimte inneemt. Bloemen en bessen krijgen echter geen kans uit te groeien.

Soorten: wilde liguster, veldesdoorn, fladderiep, rode kornoelje, haagbeuk en Gelderse roos.

24 planten: 6 soorten, 4 planten per soort, goed voor 8 m.

Pakket 4: Doornhaag - Prijs: 25 euro

Ondoordringbare haag die een prima afscherming vormt. Minimale snoei voor bloem en vruchtvorming.

Soorten: sleedoorn, eenstijlige meidoorn, egelantier, hondsroos. 24 planten: 4 soorten, 6 planten per soort, goed voor 8 m.

Pakket 5: Bloesem- en bessenhaag - Prijs: 26 euro

Een pakket met bloeiende en bessendragende struiken. Door minimale snoei in het najaar om de 2 jaar zullen de struiken uitbundig bloeien en vruchten dragen, wat heel wat vogels aantrekt. Door de variatie in soorten is bloei verzekerd tot in de zomer. Deze haag kan naargelang het snoeiritme 1 à 2 m breed worden.

Soorten: sleedoorn, eenstijlige meidoorn, Gelderse roos, gele kornoelje, sporkehout en kardinaalsmuts.

24 planten: 6 soorten, 4 planten per soort, goed voor 8 m.

Pakket 6: Veldesdoornhaag - Prijs: 28 euro

Haag bestaande uit één plantensoort, geschikt als geschoren tuinafstering. Ondanks de naam heeft deze haag helemaal geen doornen of stekels. De veldesdoorn wordt ook Spaanse aak genoemd. Mooi fijn blad met opvallende herfstkleur. Daar deze plant vrij humusrijke grond vraagt, is hij minder geschikt voor echte zandgronden.

Soort: veldesdoorn - 25 planten, goed voor 6,25 m.

Pakket 7: Meidoornhaag - Prijs: 25 euro

Haag bestaande uit één plantensoort, prima geschikt als tuinafstering. Deze sterk doornige plant komt ook tot bloei, indien hij kortgeschoren gehouden wordt. De witte bloemen worden als nectarproducenten bezocht door veel insectensoorten. De rode bessen worden gegeten door

allerlei vogelsoorten zoals onze wintergasten: kramsvogel en koperwiek.
Soort: eenstijlige meidoorn - 25 planten, goed voor 6,25 m.

Pakket 8: Bijenbosje - Prijs: 13 euro

Een bosje of een haag waarbij vooral aan nectar- en pollenopbrengst wordt gedacht. Dat hebben onze wilde bijen immers nodig.
Soorten: egelantier, hondsroos, sporkehout, veldesdoorn, wilde liguster en zoete kers. 12 planten, 2 planten per soort, goed voor ongeveer 3 m².

Pakket 9: Vogelbosje - Prijs: 5,50 euro

Dit minipakket is bedoeld voor wie geen haag wenst te planten, maar een hoekje vrij heeft voor een klein bosje, een ideaal nestplaatsje voor onze vogels.

Soorten: kardinaalsmuts, eenstijlige meidoorn, Gelderse roos, rode kornoelje en sporkehout.

5 planten: 5 soorten, 1 plant per soort, goed voor ongeveer 1,5 m².

Pakket 10: Taxushaag - Prijs: 9,50 euro

Taxus is een prima alternatief voor buxus aangezien je er zowel kleine als middelgrote hagen mee kan vormen. Taxus kan eveneens als alleenstaande boom worden aangeplant. Wel opletten voor natte bodems, want dit verdraagt taxus niet. Voor het creëren van een lage haag is het aangewezen om de planten meteen na het aanplanten te snoeien waardoor ze zéér vlug de vorm van de haag zullen vormen.

Soort: taxus – 5 planten. Goed voor 1,5 m.

Pakket 11: Haagbeukenhaag - Prijs: 26 euro

Bekende boerenerfhaag, wordt meestal op een hoogte van ongeveer 1,5 m geschoren, voor en na de zomer.

Soort: haagbeuk - 25 planten, goed voor 6,25 m.

Pakket 12: Beukenhaag - Prijs: 27 euro

Het gaat hier om de natuurlijke groene variant. De cultuurvariëteit "rode beuk" wordt niet aangeboden.

Soort: beuk - 25 planten, goed voor 6,25 m.

Pakket 13: Ligusterhaag - Prijs: 27 euro

Liguster is een mooie haagplant met klein blad, dichtvertakt en een frisgroene uitstraling. Vogels zijn er gek op, zowel vanwege de beschutting, als voor de besjes. Liguster groeit vrij snel. En niet onbelangrijk: een ligusterhaag is heel makkelijk in elke gewenste vorm te snoeien.

Soort: wilde liguster - 25 planten. Goed voor 6,25 m.

II. Individuele planten - Prijs: 5 euro/plant

Klimplanten zijn helemaal in. Ze groeien en bloeien tegen muren, schuttingen en hekwerken. Klimplanten "wortelen" niet in de muur. Je kan kiezen tussen 3 soorten: Hop: (opgepast: prima als gevelplant, maar in de tuin kan hij woekeren), Wilde kamperfoelie of Bosrank.

III. Knotwilg - Prijs: 5 euro

Een mooie landelijke knotwilg bekomt u door het aanplanten van een knotwilgpoot. De knotwilgpoten, die te koop worden aangeboden, worden geoogst tijdens het knotten van knotwilgen door vrijwilligers van Natuurpunt. Een knotwilgpoot is ongeveer 2,50 m lang en heeft een doormeter van 4 tot 6 cm. Indien deze knotwilgpoot ongeveer 60 cm diep wordt geplant, zal hij uitgroeien tot een volwaardige knotwilg.

IV. Fruitbomen - Prijs: 25 euro

Als je ervoor kiest om een fruitboom aan te planten in functie van de opbrengst, raden we je aan om je vooraf goed te informeren. De bestuiving is erg belangrijk. De aangeboden soorten zijn allen zelfbestuivend, maar kruisbestuiving met soorten die in de buurt staan, levert een betere oogst op. Meer info: www.fruitbomen.net/bestuiving

De aangeboden fruitbomen zijn de halfstamversie en ze hebben een stamomtrek van 8 à 10 cm op 1 m hoogte.

De hoogte is ongeveer 2,5 m. Er wordt een steunpaal met een lengte van 2,5 m meegeleverd.

Pruim Belle de Louvain

Deze pruimensoort houdt van een standplaats in volle zon en van een neutrale tot licht kalkrijke goed doorlaatbare grond. De boom bloeit in april met geurende witte bloemen en lokt dan bijen en vlinders. De soort is zelfbestuivend, maar kruisbestuiving met bomen die in de buurt staan levert een betere oogst op.

Kers Lapins

In april bloeit deze kersensoort met mooie, witte bloesems, ideaal voor wilde bijen en honingbijen. Deze variëteit is zelfbestuivend, wat belangrijk is als er geen andere kersenboom in de buurt staat. De kersen smaken heerlijk als tussendoortje, maar zijn ook geschikt om confituur van te maken. Tijdens de herfst kleurt het blad rood tot oranje. Net als de meeste kersenbomen heeft deze soort enkele jaren nodig om vruchten te geven.

Appel Elstar

Deze appelboom bloeit van midden mei tot begin juni, met een zee van licht geurende, lichtroze bloesems. De soort is deels zelfbestuivend. Voor een extra goede opbrengst is de aanwezigheid van een goede bestuiver nodig. Een zomer- en een wintersnoei is een aanrader voor deze soort.

Peer Doyenné du Comice

Deze perenboom bloeit van eind april tot half mei met witte bloesems, ontluikend uit rozerode bloemknoppen. De soort kan zichzelf bestuiven, maar een kruisbestuiving met andere soorten geeft meer en beter gevormde vruchten.

Voor meer detail rond de pakketten, bestelvoorwaarden en ophaalplaatsen kan je ook steeds terecht op www.behaag-antwerpen.be

Het is me een zomertje geweest! We kregen bakken hemelwater over ons uitgegoten maar al bij al viel het in onze regio nog best mee. Intussen kan het grondwaterpeil wat hoger worden. En of we dat weerfenomeen op het fort hebben gemerkt ! Nooit zo'n uitbundige plantengroei gezien en onze beheerploeg moest een tandje bijsteken om meer te maaien en af te voeren. Niet alleen landplanten maar ook op het wateroppervlak was er een nooit geziene groei van kroos zodat op bepaalde dagen gans het vestingwater één groen tapijt vormde. Heel vreemd om dat te zien. Voor de IJsvogel een moeilijke periode.

Nu even het vogelleven overlopen. Bergeend broedde 7 eieren uit maar helaas verdwenen die de een na de andere. Meerkoet heeft betere broedresultaten en Waterhoen doet het beduidend minder goed. Voor opwinding zorgde dan weer de Wielewaal die op 27 mei en 6 juni door verschillende medewerkers gehoord werd maar nooit in het vizier kwam. Vermoedelijk vond deze prachtvogel geen partner en verdween dan ook naar andere oorden. De IJsvogel werd voor het verschijnen van het "watertapijt" opgemerkt met 4 jongen op 16 juni. Op de grens van Fort 7 en het Schoonselhof werd een Boomvalk 'gespot' in de top van een dode boom tijdens een determinatieronde van de Plantenwerkgroep. Een vrij grote groep Kokmeeuwen cirkelde een tijdje laag over de toegang en de brug van het fort, vermoedelijk op jacht naar vliegende insecten. Mooi om zien voor een groepje beheerwerkers was het rondfladderen door de takken van bomen en struiken van een familie Staartmezen op 10 juli. Tenslotte kwam een klad Gierzwaluwen (zo'n 10-tal) afscheid nemen van onze regio op hun trek naar het zuiden op 5 augustus na-gestaard door medewerkers.

Een Steenmarter laat zich niet gemakkelijk betrappen maar op 3 juni en 17 juli werd telkens een exemplaar vluchtig gezien rond de toegang tot het fortdomein. Een Geelwangschildpad waagde zich buiten de waterpartij en werd een eind van de oever opgeraapt en werd overgemaakt aan een opvangcentrum voor reptielen.

Op botanisch gebied kan het aangestipt worden dat het Zenegroen (Lipbloemfamilie) na jaren afwezigheid terug gevonden werd met 1 ex. in het Waterhoenpad. We hopen dat deze soort zich kan handhaven ! Een speciaal geval op Ground Zero (de benaming van een deel bloemrijk grasland) zijn de paar exemplaren van orchissen. Na grondig uitpluizen van literatuur door enkele plantenspecialisten kwam men tot de conclusie dat het een kruising is van Bosorchis x Rietorchis nl. Dactyloriza x grandis (D. fuchsii x praetermissa) . Het zegt U vermoedelijk niet veel want dit is voer voor echte kenners, maar genieten van deze 80 cm hoge bloemen was voor iedere bezoeker mooi meegenomen !

Vlinders waren er niet zoveel maar verschillende ex. Spaanse vlag werden opgemerkt. Keizermantel en Grote parelmoervlinder werden genoteerd maar nog niet bevestigd door andere waarnemers.

Zo, nu uitkijken naar de intrede van de nazomer en herfst.

Koop nu de Natuurpunt kalender en agenda 2022.

2022

natuurpunt

€10

Kalender 2022

VOORDEEL
Kalender + Agenda
€ 19,99

Natuurpunt
agenda 2022

natuurpunt

BEKING · BLITZ

Leden
€ 13,49
(niet-leden
€ 14,99)

Agenda 2022

De plaag van Exoten

tekst & foto's: Walter De Weger

Exoten zijn planten, dieren en insecten van uitheemse oorsprong die onze inheemse fauna en flora bedreigen. Exoten vinden we tegenwoordig op alle vlakken in de natuur, te land, te water en in de lucht. De globalisering van de handel en transport maakt het voor dieren, planten en insecten zeer gemakkelijk om over grote afstanden mee te reizen als blinde passagiers in containers of in het ballastwater van schepen. Daarnaast mogen we niet ontkennen dat door het reizen naar exotische landen we ook aangetrokken worden door de verscheidenheid van de natuur in deze landen en dat veel mensen thuis een stukje van hun favoriete reis bestemming willen hebben. Kijk maar wat tuincentra en dierenzaken al niet aanbieden. Tuinen en woonkamer worden opgesmukt met deze planten en sommigen gaan nog verder en willen ook een terrarium met reptielen of een kooi met vogels of dieren. Alleen beseffen we altijd niet goed wat de impact is van het houden van deze exoten. Planten beginnen te woekeren en hun uitlopers of zaden verspreiden zich naar omliggende percelen. En soms wordt het voor de hobbyisten van roofvogels en reptielen net iets teveel. En dan belanden ze meestal, in het beste geval, in een dierenopvangcentrum of worden "per ongeluk" vrijgelaten. Ook ontsnappen er wel eens dieren omdat de eigenaar onvoldoende veiligheidsmaatregelen heeft genomen.

Vrijhandel is een mooi begrip maar toch denk ik dat het hoog tijd is dat de politiek er zich mee gaat bemoeien om de verspreiding van exoten een halt toe te roepen. Want de gevolgen van de globalisering van de handel heeft een enorme en soms desastreuze impact op onze inheemse fauna en flora en kost handenvol geld om ze te bestrijden. Nu nog kan je op websites roofvogels en andere wilde dieren voor een prikje kopen. Zelfs beschermde Europese vogels kan je zo kopen (Europese oehoe, torenvalken en steenuiltjes).

Het vrijlaten of ontsnappen van exoten is nooit een goede zaak daar zijn in onze contreien voldoende voorbeelden van hoe het onze inheemse fauna en flora aantast. Meestal hebben ze hier geen natuurlijke vijanden en kunnen zich dus ongebreideld voortplanten. Ook kunnen ze ziekten met zich meedragen waartegen onze inheemse dieren niet bestand zijn. En het blijft niet alleen bij vogels maar ook zoogdieren, planten en schaaldieren vormen een bedreiging.

Een van de meest bekende zijn de halsbandparkieten die in 1973 in Brussel werden vrijgelaten en nu een algemeen beeld zijn geworden in onze steden en parken. Deze holenbroeders verdringen onze boomklever en andere holenbroeders door de vrijgekomen spechtennesten en boomholten in te nemen.

Maar vanuit de Ardennen komen er meer en meer berichten dat de wasbeer de voeder tafels voor vogels plunderen.

Meer en meer waters en waterlopen krijgen te maken met de Amerikaanse rivierkreeft, die de Europese rivierkreeft volledig heeft verdrongen in Vlaanderen. Deze soort zou ook onze dijken ondermijnen. Met de extreme regenbuien nog fris in het geheugen mogen we er niet aan denken wat de gevolgen in Vlaanderen kunnen zijn.

Ook de Chinese wolhandkrab, meegekomen als larven met het ballastwater, is een plaag geworden. Zij zijn verantwoordelijk voor het massaal verdwijnen van onze waterplanten wat nefast is voor het ecologisch evenwicht in de waterlopen.

Onze Goudklompjes in de Hobokense Polder kennen maar al te goed hoe het is om de Japanse duizendknoop te bestrijden. Sinds het verboden is om met bepaalde chemische stoffen te werken is het soms dweilen met de kraan open.

En welke persoon met groene vingers heeft zich niet geërgd en de duimen moeten leggen voor de buxusmot. Dierenasielen kunnen er ook van meespreken. Zij moeten zich ontfemen over vogels en dieren die tot overlast van hun eigenaars zijn geworden. In het VOC van Brasschaat zitten een aantal Amerikaanse oehoes die niet meer vrijgelaten kunnen worden omdat ze niet geleerd hebben om zelfstandig te leven. Hij is met zijn 43–55 cm kleiner dan onze inheemse met 60 tot 75 cm. Een andere reden om ze niet vrij te laten is om geen Hybride vogels, Amerikaanse – Europese exemplaren, te creëren. Om een goed en sterk vogelbestand te hebben is

het belangrijk dat de genetisch zuiverheid zo goed mogelijk bewaard wordt.

Tijdens het jaarlijkse herfst- en lente vogeltrektellen met AR-DEA op de Scheldedijk van het natuurgebied Hobokense Polder hebben we meermaals een Geelkopcaracara (*Milvago chimachima*), mogen waarnemen. Het is spijtig genoeg een vrijgelaten of ontsnapte exoot die zeker niet aangepast is aan ons milieu en klimaat. Als natuurliefhebber houden we niet van exoten die onze inheemse fauna en flora bedreigen en zijn we zeker geen voorstander van het houden van prachtige en machtige roofvogels door particulieren. Het is niet de eerste keer dat we moeten vernemen of lezen dat er bij een "roofvogelliefhebber" een uitheems exemplaar ontsnapt is. Meestal loopt het

voor deze dieren verkeerd af omdat ze niet hebben geleerd om in ons klimaat te kunnen overleven en zelfvoorzienend te zijn in hun voedsel.

De geelkopcaracara die we nu regelmatig kunnen observeren is voor het eerst waargenomen op 13 oktober 2020 in Burcht. Op 19 oktober 2020 kregen we hem voor het eerst te zien tijdens onze herfsttrektelling aan de Scheldedijk. Sindsdien werd hij gespot boven Kruikebeke, Hemiksem, Hoboken en de Bazelse polder.

Deze roofvogel is met zijn 40 à 45 cm en een spanwijdte van 75-95 cm iets kleiner dan de inheemse buizerd met 50 à 57 cm en een spanwijdte van 115-138 cm. Kop en lichaam zijn ecru kleurig met donkerbruine vleugels. Van nature uit komt hij voor op meer open landschappen en bosranden vanaf Costa Rica tot het noorden van Argentinië in Zuid-Amerika, waar hij jaagt op kleine vogels, insecten en eieren rooft. Hij is tevens een aaseter en in zijn natuurlijke omgeving is hij ook te zien op cultuurlanden waar hij bij runderen de teken verwijderd. Hij wordt daar ook wel eens de tekenvogel genoemd. Zijn geluid is zoals dat van de buizerd maar een veel rauwer gemiauw. Leeft meestal in groep behalve tijdens de broedperiode.

Toch heeft de geelkopcaracara moeten ervaren hoe hard de natuur kan zijn. Het is een echte vechter die deze winter de vrieskou en sneeuwbuien heeft doorstaan. Het valt ons wel op dat hij meestal in de buurt van de Schelde blijft. Vooral bij laag water zien we hem af en toe langs de oevers laag overvliegen. Waarschijnlijk op zoek naar aangespoelde vis of ander aas. Als het hoog water wordt kun je hem wel eens zien vliegen naar het ponton om daar te rusten en zijn pluimage te verzorgen. Ook vertoef hij regelmatig in de bomen langs het grote weiland in de Hobokense Polder bij de runderen. Zou hij zijn natuurlijk instinct nog hebben?

Momenteel hebben we nog niet kunnen vaststellen of hij een bedreiging vormt voor onze inheemse fauna. Gelukkig is hij alleen zodat nakomelingen uitgesloten zijn.

Tijdens onze vogeltrektellingen zullen we deze "sukkelaar" verder opvolgen en kijken of hij verder zelfstandig kan leven.

Herfsttrektellingen op de Scheldedijk

Zaterdag 2 oktober tot 14 november

Als je dit artikel leest mogen we wel zeggen dat het beste van onze Belgische zomer voorbij is. De natuur begint zich op te maken voor de winter. En de zomergasten beginnen stilletjes aan, aan hun jaarlijkse trektocht naar het zuiden. De Gierwaluwen zijn al vertrokken. Ook de eerste roofvogels zoals de Wespandief staan vertrekkensklaar. De komende weken zullen meer en meer zomergasten vertrekken en later op het jaar komen de eerste wintergasten al aangewaaid vanuit het noorden. Op verschillende trektelposten wordt dit fascinerende schouwspel van migrerende waadvogels, eenden, zang- en roofvogels in kaart gebracht. De vogelwerkgroep ARDEA organiseert voor de 16e keer deze herfsttrektellingen op de Scheldedijk in de Hobokense Polder. Ieder jaar zien we toch enkele zeldzame vogels de revue passeren. Denk maar aan de groepen kraanvogels, ooievaars, kramsvogels, koperwieken en wie weet beffijsters. Naargelang de windrichting, verschijnen ook minder voorkomende roofvogels zoals visarend, rode en zwarte wouw, ten tonele. Ook de Schelde heeft soms verrassingen in petto met Bever of zeehonden.

Wespandief - foto: De Weger Walter

Al de verzamelde gegevens van de trektelposten geven de beleidsmakers en wetenschappers een duidelijker beeld van hoe het gesteld is met ons milieu.

We beginnen dit jaar op zaterdag 2 oktober om 7u30 met de dagelijkse trektellingen tot 14 november. Hou wel de ARDEA blog in het oog, want bij slecht weer gaat de trektelling niet door. De start van de herfsttrektelling valt samen met de trektelling in het kader van Eurobirdwatch.

Iedereen, kenners, beginners en geïnteresseerden zijn steeds van harte welkom. Tijdens deze dagen komen we dikwijls ogen te kort.

Onze trektelpost wordt bedreigd door de bouwplannen van een maritieme campus MCA op de voormalige site van BP, naast/op de Scheldedijk: met oa 6 buildings van +50 m hoogte is dit een "Atlantic Wall" op enkele honderden meters van de Trektelpost!

Voor meer info zie bijgevoegde link: <https://www.hobokensepolder.be/Groenpoort/index.html>

Info: Maarten Mortier - mmortar@hotmail.com - 0496/86 98 44
Walter De Weger - deweger.walter@skynet.be - 0495/23 77 10

DE WINKEL VERREKIJKERS TELESCOPEN NACHTKIJKERS STATIEVEN MICROSCOPEN DIVERSEN CONTACT

✓ 40 JAAR EXPERTISE ✓ OFFICIËLE PARTNER NATUURPUNT ✓ RUIM ASSORTIMENT ✓ 30 JAAR GARANTIE

**ONTDEK DE NATUUR
ZOALS ZE ECHT IS**

SIGHTS OF NATURE
Vlamingveld 89
8490 Jabbeke, Belgium
T: +32 (0)50 31 50 01
T: +32 (0)50 31 68 47
son@deputter.com

Opendeur Fort 7: een blij wederzien tussen Wilrijk en Natuurpunt

Meer dan 400 veelal Wilrijkenaren, ontdekten Fort 7, hun achtertuin.

Ze werden vergast op kinderactiviteiten, een jongerenspeurtocht naar de bewoners van het Fort, monumentenrondleidingen en een vrije natuurwandeling met educatieve stands.

Voor elk wat wils dus.

De wijkvereniging De Koombloem organiseerde er een mooie fototentoonstelling en de kinderen werden begroet door een zingende bij ! Wat een verrassing.

Tot slot konden de emoties en ervaring even weggespoeld worden met een glaasje in ons Natuurcafé.

Een zalige dag !

De natuurpunt expedities voor natuurgebieden in onze regio waren een groot succes!

Geen 2 maar 4 ploegen deden mee aan de Natuurpunt expeditie voor natuurgebieden in onze regio.

De Roekies en de Gunters voor het Uilenbos, Aquafin Combiteam voor Groen Neerland en Het Boerenleger voor de Edegemse Beek.

De expeditie was een zware fysieke inspanning voor alle 4 de ploegen maar allen bereikten de finish en haalden flinke bedragen op waarmee we de nieuwe aankoop aan het Uilenbos, de Edegemse beek en de natuurinrichting voor Groen Neerland kunnen financieren, in totaal meer dan 10.000 €. Felicitaties aan de 4 teams !

24-07 - Rondje Pontje

Aantal deelnemers: 21

Leiding: André De Mul

Verslag: Ilse Miloën & André De Mul

Na jarenlang in Nederland, werd het dit jaar een Rondje Pontje dichterbij huis. Voor velen werd het ook een prettig weerzien na de corona lockdown. Met de recente overstromingen in Wallonië en elders in Vlaanderen in ons geheugen gegrift, wachten we bang de meteo af, want ook nu zijn de weersvoorzichten onheilspellend. Mede daarom doen we een iets kortere route langs de oevers van Schelde en Durme. Koekoek, we zijn vertrokken. De brug over, langs de Schelde en de restanten van de oude Boelwerf in Temse, rijden we het hinterland in en volgen we de Durme. Onderweg horen we Putter. De Durme is onderdeel van het Sigmaproject om dit gebied gecontroleerd te laten overstromen en tegelijk terug ruimte te geven aan de natuur. Op de plassen van het Klein en Groot

Broek zien we Grauwe en Canadese gans, Bergeend, Pijlstaart, Fuut en Dodaars. Enkele spitsoren horen de monotone zang van de Sprinkhaanzanger. We stoppen ook nog even bij de Mirabrug - naar de gelijknamige film. Kattestaart kleurt mooi violet langs het pad. Aan het Sombeekse Zwin broedt een kolonie Lepelaars. We noteren verder Blauwe reiger, Aalscholver en (Zomer)taling, een overvliegende Watersnip en horen ook Zanglijster. We rijden verder langs de Durme. Kijk, een Rietgors vliegt op. Langs de weg en over de brug keren we terug stroomopwaarts. Dan slaan we rechts af en volgen de Oude Durme. In het geboomte fladdert een Holenduif. We stappen af voor een klein wandelingetje. Kenners ontwaren tal van planten o.m. Jacobskruiskruid en Boerenwormkruid. Het is bijna middag. Tijd voor een broodje of snack en een babbel op het terras van De Watermolen. Daarna vervolgen we onze route. Langs De Bunt volgen schaapjes ons aan de kant van de weg. Vanaf Driegoten

volgen we de Schelde met een klein ommetje langs het Lippenbroek (maar het natuurgebied zelf kunnen we niet in). In Moerzeke nemen we het veer naar Mariekerke. De buienradar voorspelde regen rond 15.00 u., maar die blijft voorlopig uit en zo we kunnen toch nog genieten van een glas of crème-glacé in de binnentuin van het scheepvaartmuseum. Na dit intermezzo rijden we in rustig tempo langs de andere Schelde-oever. Twee Buizerds cirkelen boven ons in de lucht. Tiens, tóch twee regendruppels gevoeld, maar we zijn bijna terug in Temse. Goed 40 kilometers gefietst. Het was een leuke fietstocht in aangenaam gezelschap.

natuur.Crypto 3

- A gek op koeien
- B dagelijkse kost voor de baviaan
- C een vogel om in te kaderen
- D K80
- E adellijk witte bloem (Dui.)
- F kleinmeubel voor vogels
- G groenminnend
- H onvergankelijk, eeuwig gewas
- I pineutduif, klosmus, sigaarmerel
- J ... in de vulkaan kwam lava tevoorschijn.
- K filosoof-bioloog
- L bereider van palingspijs en giften
- M dolfijn in de turnzaal
- N regenboogbloem
- O gekookt watje

A			12		8	17			5		
B		17			6		1	1			
C		16		3							
D					13	7		19	15		
E		20			11			12	12		
F		2			23				10	2	
G				14	3			9	20		15
H			23		22	19					
I			13	7	18				5		
J				6	8		12				14
K			18				11	16	4		
L				21	1	2	4				2
M		22		21		5				9	
N		9									
O			3	10							

Op www.cryptochris.be vind je tips, meer opgaven en (vanaf 15 oktober) de oplossing.'

Kalender * inschrijven noodzakelijk

- 3 oktober: verrassingswandeling
- * 9 oktober: Erfgoedwandeling Fort 7
- 10 oktober: Beekvalleien in de Zuidrand
- *17 oktober: Viersels gebroekt
- 24 oktober: Middelheimmuseum
- *24 oktober: Erfgoedwandeling Fort 7
- 31 oktober: Paddenstoelenwandeling
- * 6 november: Erfgoedwandeling Fort 7
- * 7 november: polders Kruike & Rupelmonde
- * 7 november: herstwandeling Fort 7
- 14 november: herstwandeling Vordenstein
- * 21 november: Erfgoedwandeling Fort 7
- * 4 december: Erfgoedwandeling Fort 7
- 12 december: winterwandeling Uilenbos
- *19 december: Doelpolder & PolderMas
- *19 december: Erfgoedwandeling Fort 7
- *21 december winterzonnewende
- * 2 januari: Nieuwjaarswandeling Fort 7
- * 8 januari: Erfgoedwandeling Fort 7
- 15 januari: werkdag Uilenbos
- *23 januari: Erfgoedwandeling Fort 7
- *29 januari: vleeermuizentelling Fort 7
- 29 januari: mossentocht Kesselse Heide

Teksten voor het volgend nummer graag tegen 29 november